

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO - GORANSKA ŽUPANIJA

GRAD RIJEKA
Gradonačelnik

KLASA: 024-03/23-03/37
URBROJ: 2170-1-15-00-23-2
Rijeka, 22. ožujka 2023.

Gradsko vijeće Grada Rijeke
n/p predsjednice, gospođe Ane Trošelj

Predmet: VEDRAN VIVODA– pitanje člana Gradskog vijeća Grada Rijeke
- dostava odgovora

Poštovana gospođo Trošelj,

član Gradskog vijeća VEDRAN VIVODA je, temeljem članka 73. stavka 1. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Rijeke, pisanim putem postavio sljedeće pitanje:

„Molio bih da nam objasnite zašto se stabla u gradu Rijeci orezuju na način iz primjera sa fotografije? Po mišljenju mnogih stručnjaka takav način orezivanja je nestručan i pretjeran. Ovo je mišljenje iz struke na orezivanje stabala u krugu Kliničkog bolničkog centra Rijeka, lokalitet Rijeka:

„Ovo je školski primjer kako se ne smije orezivati. Ovo izgleda apsolutno nepravilno i pogrešno. Toliko pogrešno, da je reda i zakona, ovim ljudima bi trebalo zabraniti rad. Ovakav način rada je činjenje štete, unakazivanje i uništavanje stabala. Velikim reznim ranama otvara se put infekciji i truljenju, a onda i mogućoj opasnosti od loma grana na tim mjestima. S obzirom da je ovo parkiralište i ljudi stalno prolaze postoji mogućnost i od ozljeda građana. Do truleži unutrašnjosti grane i debla neće doći za godinu dana, nego za 5-10-20-30-40 godina što će uzrokovati na tom mjestu lom grana. Deblo pod naletom bure ili pod svojom težinom puca što može do nesretnog slučaja sa ček smrtnim posljedicama.

Stablima 30 godina nije puno kao ljudima jer žive 200 i više godina. Ne treba ih mjeriti ljudskim godinama, ali generacije ljudi dočekaju to vrijeme. I tada se svi čude kako i zašto se grana odlomila, ali neće nastradati taj koji je počinio ekocid, već netko drugi. Nažalost, ova stabla su potpuno zdrava i vide se kakva su bila po ovim koja još nisu unakažena.

Ovo je toliko loše napravljeno da nam na žalost može poslužiti kao primjer loše prakse. Trebalo bi dovoditi čak vrtlarske srednje škole iz Rijeke, studente agronomije-hortikulture i krajobraza i šumarstva i pokazat im kako se nikad ne smiju ovako orezivati stabla. Ostavljena očerupana, bandere, histerični neratikulirani rez krošnji, nikakva forma krošnje. Nije se vodilo računa o budućoj statički krošnje, nije se formirala krošnja sa primarnim i sekundarnim granama, predebele grane su uklonjene ili prenisko okljaštrene i tako je otvoren put gljivama truležnicama i budućem pucanju grana zbog toga, a to znači i mogućnost nesretnog slučaja. Ovakvom sjećom se stabla dugoročno ubijaju.

Ovo na slici su mlada zdrava stabla crnika. Gusto sađena (pogrešno), dugo ne orezivana, preblizu sađena jedno drugome itd. Ali to ne znači da ih treba unakaziti, bandere od njih raditi i izmrcvariti ih.

Onaj tko je ovako orezao crnike, nadzornik koji je to dozvolio i svi koji tako orezuju stabla ili ne znaju ili ih je nije briga. Drvo ne može tako lako/ili nikako zarasti ovako velike rezne rane prije nego što se rana inficira i prije nego što bakterije + gljive truležnice ne počnu izjedati drvenu masu u grani ili deblu. Svojim činom stvorila se podloga za buduću lom grane, puknuće po buri/pod težinom novih grana i stvorilo se potencijalno opasno drvo za vozila i prolaznike. To se naročito odnosi kada se u bazi krošnji odrežu stare

grane/debele grane. Takvu ranu drvo ne može zarasti, inficira se, trulež uđe u bazu krošnje i grane. Takva se krošnja prije ili kasnije raskoli ili pukne jer je to tako postala njena slaba točka. Najvažnije pravilo orezivanja stabala je: stablo i krošnja se formira dok je stablo mlado, jer male mlade grane imaju malu rezu ranu koju drvo kalusura/zacijeli i štete nema.

Crnike se prozračuju uklanjanjem unutrašnjih grana pod osnovno, da se smanji napad gljivica na lišću. Ovdje je bilo potrebno napraviti funkcionalni, sanitarni i oblikovni rez krošnje. Bilo je potrebno odstraniti suho, napuklo, odmaknuti krošnju od objekata, izbalansirati statiku krošnje, spustiti niže krošnju pazeći da se zadrži oblik krošnje koliko je moguće (i ne rezati grane na istu visinu kao buduće noge za kuhinjski stol). Zatim, ostaviti dovoljan broj primarnih sekundarnih grana sa što manjom reznom ranom. Lijepo oblikovati krošnje sa ostavljenim granama da u startu liče na krošnje. I onda svake, otprilike treće do pete godine obavezno raditi povratni rez do onih istih ostavljenih sekundarnih grana ostavljajući sve mlade grančice koje možeš jer one drvetu trebaju.

U slučaju da je krošnja falična, uvijek izbije koji novi izboj pa se krošnja s njom onda oblikuje kroz godine. Ako se ovako orezuje, pa poslije održava, stablo može bar dva stoljeća davati hladovinu i živjeti, a uz to da je sigurno za ljude.

Stara stabla treba poštivati i čuvati kao stare ljude. Oni su ferali, naši svjedoci vremena i nijemo baštine prošlost naših starih. Svi se sjetite prastarih sačuvanih murvi (Stradun, Omišalj, po Krku, Crikvenica...) ili stoljetne šuplje lipe u Slumu i Gupčeve lipe u Gornjoj Stubici ili platane na Zrinjercu recimo, ili platana u Trstenom, ginka u Daruvaru. I baš nitko ne može reći da se stara stabla ne mogu sačuvati ili sanirati.

Ruše ih neznalice, oni koje je nije briga ni za što osim za svoj interes ili zbog neke nerazumne političke odluke. Rušenje stabala je očito izvrstan biznis, ali nije uvijek izvrsno, jedino i najbolje rješenje. Ne treba ići logikom biznisa, niti linijom manjeg otpora nego treba poštivati ciklus života i baš kao i starije ljude. Čuvajte stabla, jer i na taj način čuvate budućnost svoje djece, nećaka, unuka u ovim klimatskim promjenama.“

Podsjetio bih gradonačelnika zašto su stabla bitna u urbanim središtima. Stabla u urbanim područjima su puno više od same dekoracije. Ona obogaćuju život u gradovima, ublažavaju klimatske promjene i njihove posljedice te spašavaju porezne obveznike od potrošenih milijuna. Pohranjivanjem velike količine ugljika, stabla ublažavaju ionako veliki utjecaj gradova na klimatske promjene. Stabla pružaju hlad, apsorbiraju kišnicu, filtriraju zrak i staništa su mnogim vrstama. Uz sve to, u ljetnim mjesecima značajno spuštaju temperaturu užarenih gradskih ulica, i to za desetak stupnjeva.

Na žalost, nesmiljeno ih siječemo, a premalo sadimo. Ona stabla o kojima, navodno, vodimo računa, nakon “orezivanja” s razlogom nazvanog “tree topping”, ostaju unakažena, bez grana te ubrzano propadaju. Nismo svjesni da nas održavaju na životu“.

Prema informacijama koje sam dobio iz Odjela gradske uprave za komunalni sustav, iako je prostor u Cambierievoj ulici, do ulaza u Klinički bolnički centar Rijeka, vlasništvo Grada Rijeke, pretpostavka je da je KBC Rijeka orezao stabla, kao i ostala na području njihovog kompleksa, što još uvijek pokušavamo utvrditi. Dakle, orezivanje hrasta crnike nije obavljeno, niti je financirano od strane Grada Rijeke.

Na priloženoj slici orezanih sofora koje rastu na spoju Ulice Prvoga maja i Kresnikove ulice prikazan je jedan od načina orezivanja stabala. Takav zahvat primijenjen je zbog toga što je u siječnju ove godine olujno nevrijeme polomilo velike grane, pri čemu su nastale pukotine na stablima. Budući da se stabla nalaze neposredno uz dječje igralište i prometnice, rez je morao ići do zdravog dijela, a ostale grane niže su posječene, radi ravnoteže u krošnji. Sigurnost djece, pješaka i prometa motornih vozila je na prvom mjestu.

Za istaknuti je da Odjel gradske uprave za komunalni sustav, prilikom održavanja javnih zelenih površina, postupa u skladu s pravilima struke te maksimalno nastoji sačuvati postojeće zelenilo. Ujedno, navedeni zahvati moraju biti u skladu sa Zakonom o sigurnosti prometa na cestama, koji obvezuje da “iznad cijele širine kolnika javne ceste mora biti slobodan prostor u visini od najmanje 4,5 metra”. Činjenica je da se širenje prometnica obavljalo na uštrb drvoreda, što je vidljivo i po cestovnim rubnjacima postavljenim do samih debala.

Drvorede sustavno nadziru djelatnici Odjela gradske uprave za komunalni sustav i KD Čistoća d.o.o. kao izvođača radova te zajednički utvrđuju potrebu orezivanja. Prvenstveno su to stara stabla u vrlo lošem stanju, odnosno oboljela, na kojemu se uočavaju truljenje i pukotine. Nažalost, okolne građevine, česti prekopi i udari motornih vozila oštećuju stabla i korijenje, što dovodi do njihove destabilizacije. Na mjestima oštećenja stvaraju se uvjeti za ulazak patogenih organizama, što pak uzrokuje truljenje. Zahvatom na kompletnoj obradi krošnje smanjuje se ukupna težina stabla i mogućnost potencijalnih lomova grana. Provođenjem mjera na zaštiti od bolesti i štetnika nastoji se što duže stabla održati zdravima.

U gradskim parkovima stabla se ne orezuju na prethodno opisan način, već ih se maksimalno nastoji održati u prirodnoj formi. To znači da se ona nikako ne orezuju kao drvoredi uz prometnice.

Kod podizanja novih drvoreda, nastoji se postići da vrsta i položaj stabala bude takav da ne traži velike i česte intervencije. Prilikom popune starih drvoreda problem se javlja zbog blizine instalacija, okolnih građevina i prometa, pa se okoliš nastoji očuvati zamjenom prihvatljivih vrsta bilja ili drveća.

Svim prethodno navedenim želimo naglasiti da vodimo brigu o drveću i da se čini sve kako bi se sačuvalo svako pojedino stablo.

S poštovanjem,

GRADONAČELNIK

Marko Filipović

